Донецький національний університет імені Василя Стуса

Навчально-науковий інститут психології
Кафедра кризової та клінічної психології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Психотерапія і психокорекція в клінічній практиці»

Кількість кредитів ЄКТС	*5,5 кредитів ЄКТС*
Період викладання	*2025-2026 н.р., 3 семестр*
Рівень вищої освіти	*другий*
Спеціальність	*С4 Психологія*
Освітня програма	*ОП Клінічна психологія*
Викладач	Яцишин Сергій Євгенійович, старший викладач кафедри кризової та клінічної психології
Профайл викладача(ів) курсу	
Доступ до матеріалів курсу	https://moodle.donnu.edu.ua/
Контактна інформація	s.yatsishin@donnu.edu.ua

Анотація дисципліни

Дисципліна «Психотерапія і психокорекція в клінічній практиці» є фундаментальною складовою освітньої програми «Клінічна психологія» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Психологія», розкриваючи як її теоретичні засади, так і прикладне значення в реальних клінічних сценаріях.Програма охоплює широкий спектр ключових психотерапевтичних підходів, що застосовуються сьогодні. Студенти докладно вивчатимуть принципи когнітивно-поведінкової терапії (КПТ), яка зосереджується на взаємозв'язку думок, емоцій та поведінки; психодинамічної терапії, що досліджує несвідомі конфлікти та ранній досвід; гуманістичних підходів (наприклад, клієнт-центрована терапія), які акцентують увагу на самоактуалізації та особистісному зростанні; а також

системної сімейної терапії, що розглядає проблеми індивіда у контексті сімейних взаємодій. Кожен підхід аналізується з точки зору його історичного розвитку, основних постулатів, терапевтичних технік та показань до застосування.Особливий акцент робиться на практичному застосуванні набутих знань. Студенти навчаться діагностувати психологічні проблеми, використовуючи сучасні методики оцінки, а також розробляти індивідуальні психокорекційні та психотерапевтичні плани. Це включає розуміння, як адаптувати терапевтичні інтервенції до потреб конкретного клієнта, враховуючи його вік, культурний контекст, особливості особистості та специфіку розладу.Дисципліна також розглядатиме особливості роботи з різними категоріями клієнтів та при різних психопатологічних станах, включаючи депресивні та тривожні розлади, травматичні стани, розлади харчової поведінки, залежності та проблеми міжособистісних відносин. «Психотерапія і психокорекція в клінічній практиці» є комплексною дисципліною, яка готує студентів до відповідальної та ефективної професійної діяльності у сфері психічного здоров'я, забезпечуючи їх як глибокими теоретичними знаннями, так і необхідними практичними інструментами для надання кваліфікованої психологічної допомоги.

Основною **метою** вивчення дисципліни є формування у студентів комплексних знань та практичних навичок, необхідних для ефективного застосування психотерапевтичних та психокорекційних підходів у клінічній практиці.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (консультаційну, психотерапевтичну, тренінгову, прогностичну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК12. Здатність здійснювати практичну діяльність усфері клінічної психології.

СК14. Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР13. Здійснювати професійну діяльність у сфері клінічної психології.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами: Психіатрія та наркологія для клінічних психологів, Психологія здоров'я та психологічного благополуччя, Психосоматика, Психофармакологія, Організація діяльності психолога в клінічній практиці, Застосування сучасних класифікаторів хвороб (МКХ-11, DMS5) в клінічній практиці.

Організація та оцінювання навчання

Тиждень / дата / години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання, години	Термін виконання (дата і час)	Max кількість балів
1 тиждень 2години	Вступ до клінічної психотерапії: Мета, етика та місце в системі охорони здоров'я.	Лекція	Огляд історії та сучасного стану психотерапії в клініці. Етичні кодекси та правові норми роботи з пацієнтами з психічними розладами. Місце психотерапевта у мультидисциплінарній команді психіатричного закладу.	1 тиждень	2
2 тиждень 4години	Клінічна оцінка та психодіагностика: Від феноменології до психологічного формулювання випадку.	Лекція, лабора-торне заняття	Лабораторна робота 1. Етичні дилеми та професійні стандарти в клінічній практиці. Практичне завдання: Розбір кейсів з етичними дилемами (наприклад, конфіденційність, подвійні	2 тиждень	3

			стосунки, межі компетенції). Відпрацювання сценаріїв надання інформованої згоди та обговорення меж терапії.		
3 тиждень 4 годин	Терапевтичний альянс у роботі з клінічними пацієнтами: Особливості та виклики.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторнаробота 2. Первинна консультація та встановлення терапевтичного контакту Рольові ігри «перша зустріч з клієнтом». Відпрацювання навичок активного слухання, емпатії, невербальної комунікації. Формулювання запиту клієнта та визначення попередніх цілей терапії.	3 тиждень	3
4 тиждень 4 години	Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) при розладах настрою: Депресія та біполярний розлад.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 3. Функціональний аналіз та формулювання клінічного кейсу (КПТ-модель). Робота з наданим клінічним кейсом пацієнта з розладомпсихіки. Побудовафункціональногоаналізупроблеми та розробкапопередньої концептуалізації випадку за КПТ-моделлю.	4 тиждень	3
5 тиждень 4 години	КПТ тривожнихрозладів у клініці: Панічнийрозлад, соціальнафобія, ГТР.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 4. Техніки ідентифікації та модифікації дисфункціональних думок при депресії/тривозі. Використання щоденників автоматичних думок. Відпрацювання технік виявлення та перевірки автоматичних думок («Сократівський діалог», «Колонка альтернативних думок»).	5 тиждень	3
6 тиждень 4 години	Схема-терапія: Глибинний когнітивний підхід до розладів особистості	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 5. Розробка та проведення поведінкової активації (при депресії). Розробка індивідуального	6 тиждень	3

			плану поведінкової активації для змодельованого пацієнта з депресією. Відпрацювання навичок мотивування пацієнта до виконання активностей.		
7 тиждень 4 години	Діалектична поведінкова терапія (DBT) для прикордонного розладу особистості та емоційної дисрегуляції.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 6. Планування та проведення експозиційної терапії (при фобіях/панічному розладі). Створення ієрархії страхів. Моделювання експозиційних вправ (уявна або реальна експозиція в безпечних умовах). Відпрацювання роботи з тривогою під час експозиції.	7 тиждень	3
8 тиждень 4 години	Психодинамічна психотерапія в клініці: Від психозів до неврозів.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 7. Робота з глибинними схемами: Ідентифікація та зміна. Використання опитувальників для ідентифікації схем. Відпрацювання експериментальних та когнітивних технік роботи зі схемами (наприклад, перефразування схеми, написання "листа від здорової дорослої частини"). *Модульний контроль*.	8 тиждень	3 10
9 тиждень 4 години	Психотерапія травматичних розладів (ПТСР та комплексна травма).	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 8. Тренінг навичок DBT: Усвідомленість та емоційна регуляція. Практичне освоєння базових вправ на майндфулнес (повна увага). Відпрацювання навичок емоційної регуляції (наприклад, техніка «перевірка реальності», «протилежна дія»).	9 тиждень	3
10	Психотерапія	Лекція,	Лабораторна робота 9.	10	3

тиждень 4 години	обсесивно-компульсивного розладу (ОКР) та пов'язаних розладів.	лабора-торне заняття	Робота з кризою та суїцидальним ризиком: Оцінка та план безпеки. Рольова гра «кризове консультування». Відпрацювання навичок оцінки суїцидального ризику. Розробка індивідуального плану безпеки для клієнта.	тиждень	
11 тиждень 4 години	Психотерапія розладів харчової поведінки (анорексія, булімія, переїдання)	Лекція, лабора-торне заняття	Лабораторна робота 10. Побудова генограми та циркулярні питання. Рольова гра проведення фрагменту сімейної сесії. Побудова генограми сім'ї. Відпрацювання техніки циркулярних питань для виявлення взаємозв'язків у системі.	12 тиждень	3
12 тиждень 4 години	Психокорекція та психоедукація для пацієнтів з шизофренією та психотичними розладами.	Лекція, лабора-торне заняття	Лабораторна робота 11. Психоедукація для пацієнтів та їхніх родин (на прикладі шизофренії або біполярного розладу). Розробка та проведення міні-презентації з психоедукації для пацієнта та його родини щодо певного психічного розладу (наприклад, пояснення симптомів, важливості медикації, ранніх ознак рецидиву). Завдання з ІТР	12 тиждень 17 тиждень	3
13 тиждень 4 години	Терапія прийняття та відповідальності (ACT) у роботі з хронічним болем та складними випадками	Лекція, лабора-торне заняття	Лабораторна робота 12. Робота з перенесенням та контрперенесенням у клінічній взаємодії. Аналіз клінічних віньєток, що демонструють прояви перенесення та контрперенесення. Обговорення стратегій для	13 тиждень	3

			ефективного управління цими феноменами.		
14 тиждень 4 години	Сімейна психотерапія при психічних розладах: Підтримка та ресурси сім'ї.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 13. Техніки мотиваційного інтерв'ю при адиктивній поведінці. Рольова гра з пацієнтом, який має амбівалентність щодо змін (наприклад, відмова від вживання речовин). Відпрацювання навичок мотиваційного інтерв'ю (віддзеркалення, посилення розбіжностей, підтримка самодостатності).	14 тиждень	3
15 тиждень 4 години	Застосування психотерапії у кризових станах та при суїцидальній поведінці.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 14. Застосування ігрових та арт-терапевтичних технік у роботі з дитячими розладами. Практичне освоєння та демонстрація декількох ігрових/арт-терапевтичних технік, які можна використовувати для діагностики та корекції емоційних або поведінкових проблем у дітей.	15 тиждень	3
16 тиждень 4 години	Фармакотерапія та психотерапія: Взаємодія та інтеграція.	Лекція, лабораторне заняття	Лабораторна робота 15. Групова психотерапія: Моделювання сегменту сесії та аналіз динаміки. Участь у змодельованому сегменті групової терапевтичної сесії. Аналіз групових ролей, комунікаційних патернів та динаміки групи.	16 тиждень	3
17 тиждень 2 години		Лабораторне заняття	Лабораторна робота 16. Управління складними ситуаціями: Агресія, відмова від лікування. Рольова гра ситуацій, де пацієнт проявляє агресію, або відмовляється від терапії/медикації.	17 тиждень	3

			Відпрацювання стратегій деескалації та встановлення меж.		
				Екзамен/ Індивідуальне творче завдання	40

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточного та підсумкового контролю, такі як розв'язання тестів, аналіз клінічних кейсів та виконання прикладних завдань, мають на меті не лише перевірку теоретичних знань, а й формування ключових професійних компетенцій. Ці інструменти оцінювання спрямовані на глибоке засвоєння фундаментальних аспектів психопатології та розвиток практичних навичок, необхідних для ефективної роботи в клінічній сфері. Екзамен не є обов'язковою формою підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за всі види навчальної діяльності. За поточну роботу в семестрі здобувач може отримати 60 балів і ще 40 балів за творчу роботу, що захищається замість іспиту і в сумі загальна максимально можлива кількість балів складає 100.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

1) аудиторні заняття (лекції, лабораторнізаняття);

2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою порталу ННІП.

Дотримання вимог академічної доброчесності

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної

(наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Основні засади дотримання академічної доброчесності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса відображено за покликанням https://drive.google.com/drive/folders/1pbDJWc1Rgz0x-rwRTLeunp-_WuJ7i7Nv; https://www.donnu.edu.ua/uk/komisiya-z-pitan-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-korporativnoyi-etiki/

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання допрактичного заняття з кожної теми регламентуються силабусом та виконуються, протягом тижня до наступного практичного заняття (за розкладом), за невчасне виконання кількість балів зменшуєтьсяна 25 % за кожен повний тиждень затримки.

Пропущені практичні заняття мають бути відпрацьовані під час проведення індивідуальних консультацій викладачем (згідно затвердженного графіка) у повному обсязі (не більше одного пропущеного заняття протягом однієї консультації).

Пропущені лекційні заняття мають бути відпрацьовані шляхом написання конспекту з пропущеної теми та надані на перевірку викладачеві не пізніше наступного лекційного заняття (за розкладом).

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle щотижня, під час проведення індивідуальних консультацій викладачем (згідно затвердженного графіка).

Всі пропущені завдання, які передують написанню модульної роботи повинні бути відпрацьовані до його проведення модуля. Пропущені завдання після проведення модульного контролю, повинні бути відпрацьовані до 15 тижня (згідно календарного плану).

Питання, винесені для самостійної роботи

№	Тема	Кількість годин
1	Проаналізувати актуальні мета-аналізи та систематичні огляди, що стосуються ефективності конкретних психотерапевтичних підходів (наприклад, КПТ, DBT, EMDR) для певних психічних розладів (наприклад, депресія, ПТСР, прикордонний розлад особистості). Зробити висновки щодо рекомендованих протоколів.	10
2	Дослідити специфіку проведення психотерапевтичної та психокорекційної роботи з пацієнтами у психіатричних стаціонарах. Розглянути питання конфіденційності, примусовості лікування, взаємодії з медичним персоналом та обмежень.	10

3	Поглиблено дослідити феномени опору та амбівалентності у психотерапії. Проаналізувати різні види опору, його причини та ефективні техніки для його подолання, зокрема мотиваційне інтерв'ю та його застосування у клінічній практиці.	10
4	Дослідити специфіку психотерапевтичної роботи з пацієнтами, які переживають розлади адаптації, гострі реакції на стрес. Розгляньте техніки для формування копінг-стратегій та підвищення стресостійкості.	10
5	Провести детальний порівняльний аналіз двох провідних підходів до роботи з розладами особистості – Діалектичної поведінкової терапії (DBT) та схема-терапії. Визначити їхні сильні сторони, обмеження та показання.	10
6	Опрацювати етичні дилеми, що виникають при роботі з пацієнтами, які мають психотичні розлади (наприклад, маніфестація психозу під час сесії, питання госпіталізації, робота з маячennям). Розробити протоколи безпеки для терапевта.	15
7	Дослідити роль сім'ї у підтримці пацієнтів з хронічними психічними розладами (наприклад, шизофренія, біполярний розлад). Розробити програму психоедукації та підтримки для родичів, спрямовану на зниження емоційного навантаження.	10
8	Проаналізувати можливості інтеграції різних психотерапевтичних методів (наприклад, КПТ, мотиваційне інтерв'ю, сімейні підходи) у програмах психокорекції для осіб із залежностями. Розглянути стадії змін та стратегії запобігання рецидивам.	10
9	Розглянути специфіку психотерапевтичної роботи з комбатантами, цивільними особами, які пережили військові дії, та їхніми родинами. Фокус на ПТСР, комплексній травмі, горюванні та пошуку смислів.	10
10.	Вивчити психологічні чинники сексуальних дисфункцій та підходи до їх корекції. Розглянути особливості психологічної підтримки осіб з розладами гендерної ідентичності та їхніми родинами.	6
Загалом		101

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна екзаменаційна

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролями. Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Контроль самостійної

роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, де 60 балів відводиться на оцінку усних відповідей, тестування, презентації, виконання самостійної, індивідуальної роботи та модульної контрольної роботи і 40 балів – на оцінювання відповідей на екзамені або на виконання індивідуального завдання (у вигляді написання наукової публікації або виконання аналізу клінічного випадку). На лабораторних заняттях здобувачі вищої освіти за проведення та оформлення лабораторної роботи максимально можуть отримати 3 бали. При цьому, вони здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, оформляють відповіді на питання практичного заняття у вигляді стислого конспекту основних понять, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психодіагностики в клінічній практиці. Здобувачі вищої освіти, які при виконанні завдань використовували ШІ максимально можуть набрати 1 бал.

Загальна кількість балів за поточну роботу від 0 до 60 балів

Критерії оцінювання лабораторних робіт

3 бали- Завдання виконано повністю, без помилок та з елементами критичного аналізу.Продемонстровано глибоке та точне розуміння клінічного кейсу або теоретичної проблеми.Правильно та доречно застосовано теоретичні знання. Розроблений продукт (план, таблиця, інфографіка, рекомендації) є логічно структурованим, повним, обґрунтованим та має практичну цінність. Висновки є чіткими, аргументованими та базуються на аналізі. Робота демонструє здатність до інтеграції знань та самостійного мислення.

2 бали- Завдання виконано правильно, але з незначними недоліками або неточностями. Аналіз кейсу в цілому вірний, але може бракувати глибини або врахування окремих деталей. Теоретичні концепції застосовані переважно правильно, але можуть бути наявні незначні помилки. Розроблений продукт є повним, але може мати незначні недоліки у структурі чи обґрунтуванні. Висновки логічні, але можуть бути недостатньо розгорнутими.

1 бал - Завдання виконано частково, з наявністю помилок.Продемонстровано лише поверхневе розуміння проблеми або кейсу, присутні помилки в аналізі. Є спроба застосувати теоретичні знання, але вона є непослідовною або частково невірною. Розроблений продукт є неповним, містить структурні недоліки або не всі елементи завдання виконано. Висновки відсутні або є формальними та необґрунтованими.

0 - Завдання виконано з грубими помилками, або не в повному обсязі.Аналіз є переважно невірним або не відповідає поставленому

завданню. Продемонстровано фундаментальне нерозуміння ключових теоретичних концепцій. Представлена робота є дуже неповною, неструктурованою, або не відповідає вимогам завдання. Висновки відсутні або помилкові.

Підсумковий контроль 1 семестр (0 - 40 балів)

1. До підсумкового контролю (екзамену) допускаються здобувачі, які протягом семестру набрали не менше 35 балів. Якщо здобувач протягом семестру набрав менше 35 балів, він до додаткової сесії має відпрацювати пропущені заняття до додаткової сесії (при оцінюванні виконаних завдань застосовується політика «дедлайнів» – максимальна оцінка 50% від зазначеної в силабусі кількості балів).
2. Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру суму баліввід 50 до 60 балів має можливість:

- не складати екзамен і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу з певної навчальної дисципліни.
- здобувач у випадку якщо він обрав виконання індивідуального творчого завдання, втрачає право складати екзамен.

3.1. Індивідуальне творче завданняу вигляді написання наукових тез оцінюється наступним чином:

–10-9 балів – здобувач самостійно обрав, підготував та вчасно подав на перевірку наукові тези, які мають традиційну структуру. У науковій роботі повністю розкрита актуальність обраної теми, виклад основного матеріалу відображає сутність досліджуваного явища у межах клінічної психології, сформульовано коректні висновки, окреслено перспективи подальших досліджень; список літератури містить джерела за останні 5 років. Обсяг наукових тез складає 5 сторінок.

–8-6 балів – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є не значні стилістичні та змістовні недоліки, у зв’язку з чим наукова робота потребує доопрацювання.

–7-5 балів – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є певні стилістичні та змістовні недоліки, у зв’язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки

–*4-3 бали* – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі не розкрита актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є значні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки

–*2 бали* – здобувач підготував наукові тези, структура яких не містить традиційних компонентів, зокрема відсутня актуальність, не сформовані висновки тощо. Відмічається нерозкритість теми за рахунок відсутності належного опрацювання наукової літератури. Є стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує суттєвого доопрацювання.

–*1 і менше балів* – здобувач підготував наукові тези, але вони не відповідають загальним вимогам оформлення такого виду наукових робіт. Не вказано актуальність дослідження, відсутня мета роботи, зроблено поверхневий аналіз досліджуваного явища, відсутні висновки. Є багато стилістичних та змістовних помилок, список літератури містить застарілі джерела. Обсяг публікації до 3 сторінок. Наукова робота вимагає суттєвого перероблення.

3.1.2 Індивідуальне завдання - 30 балів

Підготовка презентації до наукових тез:

Презентація (0-15 б.)

- розкрито зміст представленої теми (0-2 б.)
- визначена структура презентації (0-2б.)
- наявність логічного зв'язку викладеної інформації (0-2)
- наявність кольорових, шрифтових рішень (0-2 б.)
- наявність малюнків та схем (0-2б.)
- презентація включає до 15 слайдів основної частини (0-2б.)
- презентація представлена вчасно (0-1)
- захист презентації (0-2б.)

Виступ з доповіддю на Міжнародній науково-практичній конференції IV Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєдіяльності» (0-15 б.)

- Доповідь іноземною мовою (0 – 5 б.)
- Знання і розуміння теоретичного матеріалу. Повнота розкриття теми. Здобувач проявляє навички аналізу, узагальнення, критичного осмислення і сприйняття інформації (0 – 4 б.)
- Матеріал викладено грамотно, в певній логічній послідовності, точно використовується термінологія. Зв'язок теоретичного матеріалу з практикою. Наявність прикладів (0 – 3 б.)
- Логічна завершеність виступу. Формулювання висновків (0 – 1 б.)
- Культура мови, чіткість дикції, темп викладу. Вільний виклад

4. Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру від 35 до50 балів, зобов'язаний складати екзамен.

На екзаменіздобувачі готуються та відповідають за екзаменаційним білетом, який має два питання теоретичного або практичного характеру, третє питання складається з тестових завдань. Перше та друге запитання (завдання) оцінюється у 15 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 15-14 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними помилками) – 13-10 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 50% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 9-5 балів;
- «незадовільно», відповідь містить менше 50% потрібної інформації, грубі помилки, здобувач не орієнтується у загальних термінах – 4-1 бал.
- не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

Тестові завдання, які містить екзаменаційний білет оцінюється у 10 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Сума поточних балів переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Оцінка за шкалою ECTS	**Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті**	**Оцінка за національною шкалою**
Система нарахування балів: бали за практичні заняття + бали за лабораторні роботи + бали за самостійну роботу + бали за творчу робота/екзамен		
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (дуже добре)
C	75-81	4 (добре)
D	67-74	3 (задовільно)
E	60-66	3 (задовільно)
FX	0-59	2 (незадовільно)
Є незараховані лабораторні / практичні роботи/ самостійна робота, або поточний контроль у семестрі оцінений менше 20 балів		Не допущено

Питання для самоконтролю:

1. Які основні відмінності між психотерапією та психокорекцією в клінічній практиці?
2. Назвіть 3-4 ключові етичні принципи, якими керується клінічний психотерапевт.
3. Опишіть місце психотерапевта у мультидисциплінарній команді психіатричного закладу.
4. Які правові аспекти слід враховувати при наданні психотерапевтичної допомоги в Україні?

5. Чим відрізняється феноменологічний опис симптомів від синдромального?
6. Назвіть ключові категорії психічних розладів згідно з МКХ-11 або DSM-5, які вивчені в рамках курсу.
7. Які основні компоненти включає психологічне формулювання випадку?
8. Які неформалізовані методи психодіагностики є найбільш інформативними для клінічного психолога?
9. Визначте поняття «терапевтичний альянс» і поясніть його значення для ефективності терапії.
9. Як психотерапевт може працювати з опором пацієнта, який має психічний розлад?
10. Які стратегії валідації можуть бути використані при роботі з пацієнтами, що відчувають сильні емоції або мають маячні ідеї?
11. Як встановити та підтримувати чіткі межі у відносинах з клінічними пацієнтами?
13. Опишіть когнітивну модель депресії за А. Беком.
14. У чому полягає суть поведінкової активації при депресії?
15. Які особливості КПТ застосовуються при роботі з пацієнтами з біполярним розладом?
16. Назвіть щонайменше дві техніки когнітивної реструктуризаці.
17. У чому полягає основний принцип експозиційної терапії? Назвіть її види.
18. Як когнітивна реструктуризація застосовується для роботи з генералізованим тривожним розладом?
19. Опишіть протокол роботи з панічним розладом в рамках КПТ.
20. Які є особливості роботи з соціальною фобією за допомогою КПТ?Що таке рання дезадаптивна схема за ДжеффріЯнгом? Наведіть приклад.
21. Назвіть та коротко охарактеризуйте щонайменше два режими схематичної терапії.
22. Які техніки використовуються в схемотерапії для "емоційної реконсолідації"?
23. У чому полягає перевага схемотерапії при роботі з розладами особистості?
25. Які чотири основні модулі навичок входять до програми DBT?
26. У чому полягає концепція «діалектики» в DBT?
27. Як DBT допомагає пацієнтам з прикордонним розладом особистості регулювати емоції?
28. Опишіть, як працює телефонний коучинг у контексті DBT.
29. Поясніть поняття «перенесення» та «контрперенесення» у клінічній практиці психодинамічного підходу.
30. Які захисні механізми є найбільш характерними для пацієнтів з психотичними розладами з психодинамічної точки зору?

31. У чому полягає основна відмінність між короткостроковою та довгостроковою психодинамічною терапією?
32. Яку роль відіграє несвідоме в психодинамічному розумінні психічних розладів?
33. У чому полягає відмінність між ПТСР та комплексною травмою?
34. Опишіть основні етапи роботи з травмою в рамках травма-фокусованої КПТ.
35. Як працює метод EMDR (десенсибілізація та переробка рухом очей)?
36. Навіщо потрібна фаза стабілізації при роботі з травмою?
37. Яка основна техніка КПТ використовується для лікування ОКР? Опишіть її.
38. Як психотерапевт працює з нав'язливими думками при ОКР?
39. У чому полягають особливості психокорекції при дисморфофобії?
40. Які ключові компоненти включає когнітивно-поведінкова терапія розладів харчової поведінки (CBT-E)?
41. Яку роль відіграє мотиваційне інтерв'ю при роботі з пацієнтами з РХП?
42. Як психотерапія працює з порушеннями образу тіла при анорексії та булімії?
43. Які основні напрямки роботи психолога в реабілітації пацієнтів з шизофренією?
44. Навіщо проводиться психоедукація для родичів пацієнтів з психотичними розладами?
45. Назвіть приклади соціальних навичок, яким навчають пацієнтів з психозами.
46. Назвіть шість основних процесів психологічної гнучкості в моделі ACT.
47. У чому полягає відмінність між когнітивною дифузією та когнітивною реструктуризацією?
48. Як ACT допомагає пацієнтам з хронічним болем?
49. Як психічний розлад одного члена сім'ї впливає на всю сімейну систему?
50. Наведіть приклад системної інтервенції, спрямованої на покращення комунікації в сім'ї.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Бек, Дж. С. Когнітивнатерапія: Посібник для початківців. 3-тєвид. [S. l.]: Guilford Press, 2021. 400 с.
2. Гаррісон, П., Стіл, Дж. та Девіс, Дж. Когнітивно-поведінковатерапія для початківців. 3-тє вид. [S. l.]: JohnWiley&Sons, 2020. 380 с.

3. Гейлі, Дж. Терапіярозв'язання проблем: Посібник з короткостроковоїтерапіїрозв'язання проблем. [S. l.]: W. W. Norton&Company, 2009. 220 с.
4. Кернберг, О. Ф. Прикордонністани та патологічнийнарцисизм. [S. l.]: Jason Aronson, 2007. 420 с.
5. Лайнхен, М. М. Посібникзтренінгунавичок DBT: Дляпацієнтів. 2-гевид. [S. l.]: Guilford Press, 2015. 480 с.
6. Лайнхен, М. М. Посібник з тренінгунавичок DBT: Для терапевтів. 2-гевид. [S. l.]: Guilford Press, 2015. 650 с.
7. Ялом, І. Д. Дар психотерапії: Відкритий лист до нового поколіннятерапевтів та їхніхпацієнтів. [S. l.]: HarperPerennial, 2005. 370 с.

Допоміжналітература

1. Девіс, М., Маккей, М. та Ешлеман, Е. Робочийзошит з релаксації та зменшеннястресу. 7-е вид. [S. l.]: NewHarbingerPublications, 2018. 350 с.
2. Корі, Г. Теорія та практика консультування та психотерапії. 11-тевид. [S. l.]: Cengage Learning, 2020. 550 с.
3. Олдфілд, А. EMDR: Посібник для практиків. [S. l.]: Guilford Press, 2019. 300 с.
4. Ріс, Д. Посібник милосердного розуму для відновленняпіслятравми та ПТСР: Використаннятерапії, орієнтованої на співчуття, для подоланнятравми та складнихспогадів. [S. l.]: Robinson, 2019. 280 с.
5. Хейз, С. К., Стросал, К. Д. та Вілсон, К. Г. Терапіяприйняття та відповідальності: Процес і практика усвідомленихзмін. 2-ге вид. [S. l.]: GuilfordPress, 2012. 500 с.
6. Янг, Дж. Е., Клоско, Дж. С. та Вайншар, М. Е. Схемотерапія: Посібник для практиків. 3-тє вид. [S. l.]: GuilfordPress, 2018. 550 с.

Електронніресурси:

1. Американськапсихіатричнаасоціація (APA). *Практичнірекомендації (PracticeGuidelines)*. [Електронний ресурс]. Доступно за: https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/clinical-practice-guidelines (Дата звернення: 30.06.2025).
2. Національнийінститутохорониздоров'я та вдосконаленнядопомоги (NICE). *Клінічнінастанови та рекомендації*. [Електронний ресурс]. Доступно за: https://www.nice.org.uk/ (Дата звернення: 30.06.2025).

Викладачі Вікторія ОВЕРЧУК

Сергій ЯЦИШИН

В.о. завідувача кафедри Оксана СОЛОВЕЙ-ЛАГОДА

Гарант освітньої програми Вікторія ОВЕРЧУК

Керівник спеціальності Вікторія ОВЕРЧУК